

Ambasadoři na fakultě > s. 5

Výzkum sexuologie > s. 6

Nejlepší učitel FSS > s. 9

Téma / Irena Diatelová

Stáže přinášejí zkušenosti

Dlouhodobější zahraniční zkušenost hraje při rozvoji kariéry stále větší roli. Čím dál tím více studentů proto využívá příležitostí, které fakulta sociálních studií nabízí. Nejčastěji do zahraničí vyrážejí studenti z katedry mezinárodních vztahů a evropských studií. Profesně se rozvíjí a získávají spoustu pracovních kontaktů.

Student mediálních studií a žurnalistiky Michal Hahn na stáži ve World Radio Switzerland v Ženevě.

Foto: archiv KMSŽ

Zatímco na zahraniční studijní pobyt vyjíždí z fakulty sociálních studií každý rok asi 200 studentů, na zahraniční stáž do různých institucí a firem jich vyráží méně – za období 2013/2014 vyjelo 82 studentů na zahraniční stáž přes evropský program Erasmus+ nebo zámořské programy. Patnáct z nich zamířilo na stáž na Slovensko. Oproti roku 2011 stoupl počet stáží o více než polovinu.

Téměř padesát procent stážistů představují studenti z katedry mezinárodních vztahů a evropských studií. Po nich následují studenti politiky, environmentalistiky a sociální práce. Stážisté nejčastěji míří do Bruselu, hlavního města Evropy.

Například absolventka mezinárodních vztahů Jana Honková strávila v Bruselu šest měsíců na pracovní stáži v NATO. „Pracovala jsem na odboru nových bezpečnostních hrozeb. Náplň práce byla různorodá, mezi mé největší úspěchy patří připo-

mínování několika dokumentů o jaderné politice. Přednášela jsem i na škole NATO o protiraketové obraně a jaderném arzenálu,“ popsala Honková.

Stáž pro ni byla jednoznačně přínosná, spolupracovala s profesionály ze Severoatlantické aliance a mohla se také zúčastnit některých jednání za zavřenými dveřmi. „Profesně mě to velmi posunulo,“ pochvaluje si Honková.

Koordinátor zahraničních pobytů na katedře mezinárodních vztahů a evropských studií Pavel Pšeja dává Honkové za pravdu. „Drtivá většina našich studentů se ze stáží vrací s jasnou představou, čeho a jak mohou v praxi dosáhnout a jak zlepšit vlastní uplatnění. Získávají důležité kontakty a významnou položku do životopisu. Zároveň si zlepšují své jazykové schopnosti a učí se samostatnosti a zodpovědnosti,“ vyjmenoval Pšeja výhody pracovních stáží.

► Viz Na stáž mohou i absolventi... str. 3

Víte, že...

Nejlepší tvůrčí práce

Cenu Arnošta Heinricha za nejlepší tvůrčí žurnalistické bakalářské práce si letos odnesly tři ženy. První cenu získala Jana Svobodová za **rozhovory o zajímavých povoláních**. Druhé místo obsadila Lenka Šklubalová s **rozhovory s českými političkami**. Třetí oceněná, Veronika Gecová, psala o národnostních menšinách v Brně. (di)

Univerzita a víno

Víno a jeho vliv na společnost bylo tématem konference **Člověk, víno, společnost**, která se konala na fakultě sociálních studií už posedmé. Na programu byly příspěvky pojednávající akademicky seriózně o problematice vína, večer se pak konalo slavnostní vyhlášení nejlepšího Univerzitního vína pro letošní akademický rok. (klg)

Sloupek

Zahraniční stáže: kariérní výhoda

Přínos zahraničních pracovních stáží pro studenty a studentky fakulty sociálních studií je neoddiskutovatelný. Víme to, a snažíme se proto zájemce povzbudit a finančně podpořit.

Studující vyjíždějí na stáže do vzdělávacích a výzkumných institutů, na zastupitelské úřady České republiky v zahraničí, do mezinárodních nevládních a neziskových organizací, do nadačních nebo redakčních sdělovacích prostředků.

Sjednání stáže je většinou přímo na studentech a studentkách. Vyřízení administrativy spojené s úspěšnou stáží, zajištění ubytování a práce v mnohdy odlišných kulturních podmínkách může být někdy poměrně náročné. Na druhé straně však reálná odborná práce v oboru v zahraničí znamená získání zkušeností, kontaktů, osvojení si pracovních návyků, nemluvě o prohloubení jazykových dovedností.

Získání zajímavé a finančně dobře ohodnocené práce po skončení studia na sebe potom obvykle nechá dlouho čekat.

Tomáš Katrňák, proděkan FSS MU

Díky studiu sociologie jsem při práci vnímavější, tvrdí úspěšná právnička

Třiatřicetiletá Pavla Špondrová už má za sebou několik významných pracovních zkušeností. Zastupovala Českou republiku v problematice rovnosti žen a mužů na jednáních OSN v New Yorku, účastnila se jednání unijních institucí nebo se podílela na Národním akčním plánu prevence domácího násilí. Špondrová vystudovala sociologii a politologii na fakultě sociálních studií a také právo. Znalosti všech oborů spojuje, což jí ulehčuje práci.

Pavla Špondrová se pracovně podívala nejen do Bruselu, ale také do Kamerunu nebo New Yorku.

Foto: archiv Pavly Špondrové

Co považujete za největší úspěch své kariéry?

Největší slávu jsem zažila, když jsem byla v OSN a za Evropskou unii jsem přednášela příspěvek. Tehdy jsem měla málo zkušeností, ale tohle mi svěřili. Vedoucí ve mně měla důvěru.

Jak jste po ukončení studií začínala?

Pracovala jsem na zkrácený úvazek v Lize lidských práv, potom jsem jela na měšiční stáž do Bruselu. S manželem jsme také chtěli ještě předtím, než začneme pracovat, vyjet do Afriky. Byli jsme půl roku v Kamerunu, kde jsme v malé vesnici učili místní děti, co bylo potřeba, a dělali jsme HIV prevenci. Hned po návratu z Afriky jsem letěla na další stáž do Bruselu, což byl obrovský kulturní šok.

„V New Yorku jsem získala velmi cenné zkušenosti na mezinárodním poli.“

ské unii a já se zúčastnila jednání Organizace spojených států v New Yorku. Získala jsem tam velmi cenné zkušenosti na mezinárodním poli. Byl to asi můj nejdivočejší rok plný velkých změn.

Je pro vás kombinace sociologie, politologie a práva, tedy oborů, které jste vystudovala, nějak užitečná?

V porovnání s jinými právníky mě studium humanitních oborů dělá senzitivnější. Sociologie mi tedy i ve druhém oboru rozhodně pomáhá.

Na co ze svého studia na fakultě sociálních studií nejvíc vzpomínáte?

Tehdy bylo stále ještě cítit nadšení z nové fakulty, hodně zajímavý byl způsob výuky. Bylo to období poznávání zajímavých lidí, kteří mi toho hodně dali. Moc se mi tam líbilo.

A jaké bylo navazující magisterské studium?

Magistra jsem dělala na sociologii, kde jsem přičichla k opravdové sociologii jako vědě, ale stále využívám i znalosti z politologie. Zároveň jsem

Medailon

Pavla Špondrová se narodila v roce 1981 v Brně. Vystudovala sociologii, politologii a práva. Po studiích pracovala na úřadě vlády v sekci pro lidská práva, v oddělení rovnosti žen a mužů. V době českého předsednictví v Evropské unii vyjednávala v New Yorku za Komisi pro postavení žen v OSN. Od roku 2011 je na mateřské dovolené, avšak dále se při ní pracovně angažuje.

začala studovat právo, které mě baví z pohledu, jak funguje a jaký má potenciál. Systém výuky na právnické fakultě mi ale připadal odlišný a ne tolik kreativní jako na fakultě sociálních studií.

Zažila jste v době vašeho studia nějaké zlomové okamžiky?

Ano, při rozhodování, jestli studovat magistra na politologii nebo na sociologii. Chtěla jsem vyjet do zahraničí a připadalo mi, že na sociologii bylo více možností se někam dostat, takže jsem nastoupila tam. Bylo to pro mě hodně zásadní. Nasměrovalo mě to k sociologii, kterou jsem se začala zabývat hlouběji. Navíc jsem jela na Erasmus do Kodaně, kde jsem potkala svého nynějšího manžela. Takže celé rozhodování bylo zlomové ze studijních i z osobních důvodů.

„Za to, abych mohla při mateřské pracovat, musím hodně bojovat.“

Ted' jste na mateřské, ale také stále pracujete. Jak zvládáte rodinu a kariéru zároveň?

Je to velmi těžké, vyžaduje to ode všech spolupráci. Člověk si potřebuje zachovat zdravý rozum a udržet si kariéru i kontakt s tím, co se děje. Za to, abych mohla při mateřské pracovat, musím hodně bojovat.

Řekli o ní

Tomáš Večl, manžel

Pavla je cílevědomá, umí si obhájit svůj názor a stát si za ním. Zároveň ale myslí na druhé a vždy se zamýšlí nad spravedlností čehokoliv. Ostatně to ji asi přivedlo k podstatě její práce. Díky těmto vlastnostem by měla ideální předpoklady uspět v politice, alespoň pokud by politika v Česku stála na těchto principech.

Kateřina Šimáčková, ústavní soudkyně

Dobře si ji pamatuji ještě jako studentku, protože si mne vybrala jako svou vedoucí diplomové práce. Líbilo se mi, že chtěla zpracovávat kontroverzní téma. I po absolutoriu svou bývalou studentku sleduji. Považuji ji za velmi dobrou právničku a těším se na její další životní a pracovní úspěchy.

Andrea Baršová, ředitelka odboru lidských práv a ochrany menšin na úřadu vlády

Pavla Špondrová je člověk, který má sílu měnit věci kolem k lepšímu, aniž by přitom prosazoval sám sebe. A to je vzácné.

Na stáž mohou vyjíždět i absolventi

Na pracovní stáž do zahraničí vyjíždí z Masarykovy univerzity nejvíce studenti Fakulty sociálních studií a Ekonomicko-správní fakulty. Nově mají možnost vyjet i absolventi. Zahraničních stáží však využívají i vyučující. Na základě nabytých zkušeností pak inovují své kurzy a díky novým kontaktům umožňují studentům setkání se zahraničními odborníky.

Čtyři měsíce. Taková je průměrná délka zahraničních stáží studentů fakulty sociálních studií. Celkově se délka pohybuje od dvou do dvanácti měsíců. Obliba stáží stoupá nejen mezi studenty FSS a budoucími ekonomy, ale i celouniverzitně – před čtyřmi lety vyrazilo na stáž sto studentů, letos už jich bylo 180. „Často vyjíždějí také právníci a lékaři,“ řekla Věra Honzíková z Centra zahraniční spolupráce Masarykovy univerzity.

Na stáž míří hlavně magisterští studenti

Studenti FSS na stáži nejčastěji pracují v administrativě, vybírají si soukromé nebo neziskové organizace. Kromě Belgie a Slovenska je láká Francie a Velká Británie, méně Rakousko, Německo a Španělsko. Na stáže do evropských zemí vyjíždějí studenti nejčastěji přes program Erasmus+, přes zámořské programy pak cestují za praxí do Izraele, Spojených států amerických, Peru, Ekvádoru, Indie či Ruska. Přes dvě třetiny stážistů tvoří posluchači magisterského studia.

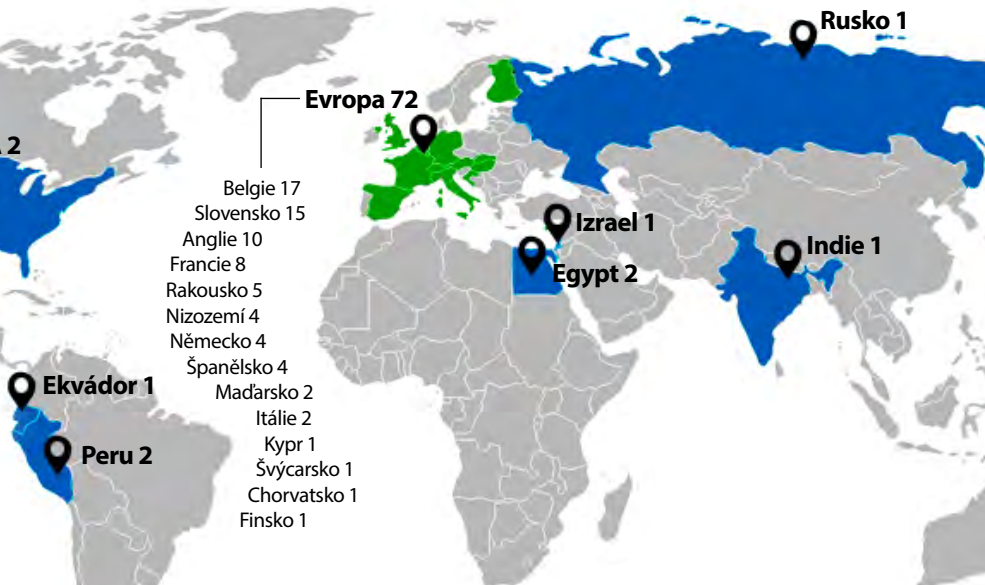
Dagmar Hábová z oddělení zahraničních vztahů FSS předpokládá, že počet pracovních stáží bude stoupat. „Stáže jsou podpořeny vyšším stipendiem než studijní pobyty a jejich minimální délka se nově zkrátila na dva měsíce. A také přibyla možnost vyjet přes program Erasmus+ na absolventskou stáž po Evropě,“ uvedla Hábová.

Na absolventskou stáž se dá vyjet do 12 měsíců od ukončení studia. Veškeré administrativní záležitosti si však studenti musí vyřídit ještě před státní závěrečnou zkouškou. Délka stáže je od dvou do dvanácti měsíců, odečítají se však předchozí pobyty přes Erasmus+.

Učitelé po stáži předávají své zkušenosti

Kromě studentů či absolventů vyjíždějí na zahraniční stáže také vyučující. „Nejčastěji jezdí do Německa, Polska, Portugalska, Velké Británie a Řecka,“ sdělila Lucie Durcová z univerzitního centra zahraniční spolupráce. Oproti studentům se ale jejich počet snižuje. Z fakulty sociálních studií vyjelo loni pouze 12 vyučujících.

Například Lenka Waschková Císařová z katedry mediálních studií a žurnalistiky se v minulosti zúčastnila šestitýdenní stáže na University of Florida zaměřené na nové trendy v žurnalistice. Pobyt absolvovala prostřednictvím Fulbrightova programu. „Bylo nás tam celkem 18 z celého světa. Seznámili jsme se nejen s různými kulturami,

Kam studenti vyjížděli v posledních dvou letech?

Díky fakultním stidendiím a programu Erasmus vyjelo v letech 2013 a 2014 do zahraničí na pracovní stáž 82 studentů fakulty sociálních studií.

Grafika: mik

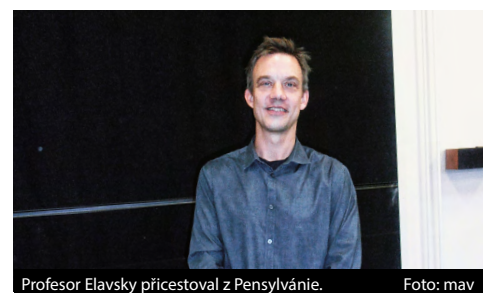
ale i profesními praxemi lidí. Byli tam novináři i lidé, kteří žurnalistiku učí na vysoké škole,“ popsala Waschková Císařová. Kromě workshopů a přednášek si užila i cestování po USA, které bylo navázané na návštěvy různých médií.

Díky kontaktům, které učitelé v zahraničí navazují, mohou do Česka zvát odborníky v oboru. „Jednu z mých přednášejících Mindy McAdams jsme pozvali na fakultu na týdenní workshop, kde se se studenty věnovala novinkám v žurnalistice,“

Očekáváme...

Nový mediální kurz

Profesor Charles Michael Elavsky, který hostuje na fakultě sociálních studií prostřednictvím Fulbrightova stipendijního programu, bude od jarního semestru učit nový předmět – Popular Music as Communication. Elavsky přicestoval z Pensylvánské univerzity a brněnská katedra mediálních studií a žurnalistiky ho zaujala díky výborné reputaci, kterou má v souvislosti s inovativní výukou. (mav)

Profesor Elavsky přicestoval z Pensylvánie.

Foto: mav

Mění se politika?

Čeští a zahraniční profesori Miloš Havelka, Petr Horák, Philippe de Lara nebo Michel Perrotino vystoupí 22. ledna 2015 od 11 hodin na konferenci Vytrácení politiky. Na fakultě sociálních studií budou debatovat o tom, jak z politiky ustupuje diskurz moci a politického souboje. Věnovat se budou i tomu, jak se z politického slovníku vytratilo to nejpodstatnější – totiž politika. (klg)

Konference se uskuteční 22. 1. 2015.

Grafika: mik

0 domácím násilí učí odborníci z praxe

Domácí násilí je opředené mnoha mýty – říká se, že za ním stojí alkohol nebo že se týká jen sociálně slabších rodin. Podle psycholožky Evy Oujezské z neziskové organizace Persefona to ale není pravda. Na vzdělání, sociálním statusu nebo profesi nezáleží. „Jednou jsme měli jako agresora i státního zástupce,“ řekla psycholožka. Spolu s právníčkou Silvií Štěpánovou a ředitelkou Persefony Jitkou Čechovou vyučuje kurz Sociální práce s oběťmi domácího násilí. Kurz je na katedře sociální politiky a sociální práce jedním z nejoblíbenějších.

Studenti sociální práce se schází na semináři věnovanému domácímu násilí každou středu odpoledne. Řada z nich si předmět Sociální práce s oběťmi domácího násilí zapsala na doporučení spolužáků. Kurz totiž vyučují lidé z praxe – pracovnice neziskové organizace Persefona, která pomáhá obětem domácího a sexuálního násilí.

Budoucí sociální pracovníci seminář málokdy vynechávají. „Není to jen suchá teorie, vyučující mluví o řadě skutečných případů,“ pochvaluje si například studentka sociální práce Tereza Kolářiková.

Pracovnice Persefony se při své práci setkávají s různými klienty – vysokoškolsky vzdělanými ženami, manažerkami i seniory. Domácí násilí se přitom netýká jen žen, mezi jejich klienty jsou i menší míře i muži.

Podle reprezentativního výzkumu Karlovy univerzity a Sociologického ústavu Akademie věd zažilo domácí násilí ze strany partnera 38 procent žen. Další statistiky vychází například z údajů policie a nejsou úplně vypovídající. Málokdo totiž domácí násilí ohlásí. Policisté navíc případy často vedou jako trestný čin ublížení na zdraví, ne jako týrání osoby žijící ve společném obydlí,“ vysvětlila Jitka Čechová, ředitelka Persefony a absolventka

„Řada agresorů zažila domácí násilí už v dětství. Naučili se, že tato strategie funguje.“

psychologie a sociální práce na FSS. V 80 procentech rodin, kde dochází k domácímu násilí, žijí děti. V 57 procentech z nich se násilí odehrává přímo před jejich zraky. „Mnoho matek nechce kvůli dětem partnera opustit. Razím ale heslo, že už kvůli dětem by měly odejít. Malé děti se snáze vyrovnají s rozchodem rodičů. Čím jsou starší, tím je to horší. Pokud matka neodejde, děti ji za to v dospělosti nenávidí,“ tvrdí psycholožka Eva Oujezská.

Obě pracovnice Persefony ze zkušenosti ví, že velký počet agresorů zažil domácí násilí už v dětství. Naučili se, že tato strategie funguje. Problematické je i to, že ženy, které odešly od agresivního partnera, si ve většině případů znova najdou stejný typ člověka.

Eva Oujezská je přesvědčená, že domácí násilí často souvisí s nízkým sebevědomím oběti.

Oběti domácího násilí navíc situaci často zlehčují a obviňují z ní samy sebe. Cítí vděk za maličkosti a s každým usmířením doufají ve zlepšení situace. Pak ale opět začne narůstat napětí a násilí přijde znovu. „Je to začarovaný kruh,“ dodala Oujezská. Ředitelka Persefony Jitka Čechová doporučuje, aby lidé,

kteří jsou oběťmi domácího násilí, vždy vyhledali pomoc psychologa.

Experti na enviru

Jak se na ochranu přírody dívají křesťanské církve? A co se stalo s Šumavou, když se tam usídlil vedle rysů také průmysl? I to byla témata podzimního Bloku expertů, který pořádá každý semestr katedra environmentálních studií. Zavítat na něj může kdokoli.

V Bloku expertů katedry environmentálních studií dostávají pravidelně prostor mluvčí zvenku, kteří představují různorodá témata. Jde vždy o jednorázová vystoupení odborníků, lidí z praxe či vyučujících z jiných škol, kteří podávají studentům i dalším zájemcům svůj pohled na věc.

„Blok expertů je výborná forma výuky. Na každou přednášku je pozvaný někdo jiný, takže když člověku jedna nesedne, na druhé už to může být úplně jinak. Lidé, kteří přicházejí prezentovat to, čemu se věnují, jsou často inspirativní a ráda je poslouchám,“ zhodnotila projekt studentka environmentálních studií Dominika Braná.

Hlavní organizátor přednášek a vyučující předmětu Zbyněk Ulčák se snaží, aby se žádný expert neopakoval častěji než jednou za šest let. „Ovšem organizačně je to mnohdy dost náročné,“ uvedl.

Přednášek se může zúčastnit kdokoli – studenti environmentalistiky si Blok expertů zapisují jako povinné volitelný předmět a absolventi dostávají pozvánky e-mailem. Dále je možné se o přednáškách dočíst ve vývěsce v univerzitním informačním systému. Zájemci najdou informace také na webu katedry.

Každý semestr Bloku expertů je vždy zastřešený jedním pojícím tématem. Přednášky se konají každé úterý od půl dvanácté v posluchárně P51 v pátém patře fakulty.

Součástí přednášky Hmyz – potrava pro 3. tisíciletí byla i ukázka přípravy a ochutnávka cvrčků. Foto: Martin Vyhnaš

Na FSS přednáší i zahraniční velvyslanci

Zpestřením výuky bývají pro studenty fakulty sociálních studií návštěvy velvyslanců – ať už se jedná o přednášky v jednotlivých předmětech nebo pro veřejnost. Za poslední roky jich na fakultě vystoupilo více než deset. Na podzim na fakultu přijeli například velvyslanec Izraele Gari Koren a jihoafrická ambasadorka Franki Verwey. Jejich návštěvu iniciovala Masarykova univerzita, často o ni ale usilují i samy ambasády. Navazování spolupráce s akademickými institucemi mají totiž v popisu práce.

Jeden až dva týdny trvá příprava programu velvyslance při návštěvě Masarykovy univerzity. Nejdůležitější je ale nejdříve domluvit termín, což nebývá vzhledem k vytíženosti velvyslanců jednoduché. Program se řeší až pak – většinou je to krátké vystoupení a hlavně diskuse se studenty.

„Někdy jsou ale časové možnosti velvyslanců tak omezené, že návštěva spočívá víceméně jen v setkání se zástupci univerzity,“ uvedla Radmila Droběnová z univerzitního centra zahraniční spolupráce. Jednodušší to bývá, když vychází iniciativa přímo od ambasadorů. „Velvyslanec

má třeba cestu do Brna a kontaktuje rektorát se zájmem setkat se s představiteli univerzity. Zároveň chce často vystoupit před studenty,“ uvedl vedoucí katedry mezinárodních vztahů a evropských studií Petr Suchý.

Poslední návštěvu, jihoafrickou ambasadorku, pozvali zástupci univerzity, kteří se účastnili oslav výročí demokracie v Jihoafrické republice pořádaných pod záštitou velvyslanectví. „Požádali ji tam, jestli by nechtěla zavítat na univerzitu a prezentovat studentům jihoafrickou zahraniční politiku,“ popsala Droběnová.

Přednášky se nejčastěji konají na fakultě sociálních studií, jsou ale přístupné studentům všech oborů a fakult. Jedním ze záměrů do budoucna je přivést na fakultu amerického velvyslance Andrewa Schapira. „Bylo by výborné, kdyby přijel podebatovat se studenty o zahraniční politice Obamovy administrativy. Předchozí velvyslanci USA univerzitu navštívili mnohokrát. Bylo by užitečné na to navázat,“ uvedl šéf katedry mezinárodních vztahů a evropských studií Suchý.

Přednášky velvyslanců jsou přístupné studentům všech oborů a fakult.

Ambasadorka: Ještě se moc neznáme

Jihoafrická ambasadorka v České republice Franki Verwey navštívila koncem listopadu fakultu sociálních studií, kde přednášela o sjednocování jihoafrického národa rozděleného mnohaletou segregací a o nynějších zahraničních vztazích Jihoafrické republiky. V rozhovoru přiblížila, jak Jihoafrická republika spolupracuje s Českem ve vzdělávání a obchodu nebo co vztahy obou zemí komplikuje.

Jak byste definovala vztahy mezi oběma zeměmi?

Vztahy našich zemí začínají až od roku 1991 a ještě se příliš neznáme. Přesto jsou přátelské. Češi jsou výborní ve vzdělávání, takže se snažíme hledat cesty ke vzájemné kooperaci. Máme dohodu s Univerzitou Pardubice, na základě které tam posíláme studenty dopravního oboru. Blíže spolupracujeme také s Mendlovou univerzitou.

A jaké jsou obchodní vztahy obou zemí?

Nejsou tak intenzivní, jak by mohly být, protože země jsou hodně zeměpisně vzdálené. Ale je vidět nárůst. Nemáme dostatek energie k uživení průmyslu a jedna velká česká firma právě plánuje investice do naší energetiky.

Známým pojítkem mezi Českou a Jihoafrickou republikou je podnikatel Radovan Krejčíř. Co

si myslíte o jeho pobytu a aktivitách ve vaší zemi?

Je to těžké, máme sice určitý právní systém, ale Krejčíř má naditou peněženku a může si leckteré legální záležitosti opatřit. Pála bych si, aby už to bylo vyřešené, protože to naše vztahy narušuje.

Evropou už nějaký čas hýbe ukrajinská krize. Jak to reflektují africké země?

Afrika jako kontinent mnoha zemí musí řešit spoustu problémů každodenního života, takže si nemyslím, že by se na toto téma nějak zaměřovala. Co se týče Jihoafrické republiky, nikdy jsme neměli v úmyslu Rusko za jeho politiku kritizovat. Podle mě se to ale nemělo stát – může to přerůst ve válku. Právě jsme si připomněli sto let od vypuknutí první světové války, která také začala jedním malým incidentem.

Franki Verwey Foto: Ludmila Korešová

Gender a sex za komunismu

Prostřednictvím tak soukromé věci jako je sexualita lze najít poznatky o uspořádání společnosti. Vyplývá to z výzkumu Kateřiny Liškové z katedry sociologie fakulty sociálních studií. Ve studii *Constructing Sexuality and Gender in Czechoslovak Sexological Discourses during Communism* se dva roky zabývala historií sexuologie v Československu za minulého režimu. Zjišťovala, jak byly definované genderové vztahy či sexuální deviace.

Kateřina Lišková pracovala na výzkumu dva roky. Jeho výsledky se chystá publikovat knižně.

Foto: archiv Kateřiny Liškové

Kateřina Lišková ve svém výzkumu sexuologie v bývalém socialistickém Československu odhalila, jak se vyvíjelo pojetí genderu a sexu v letech 1948 až 1989. „Komunisté v 50. letech reformulovali genderové a třídní vztahy – ženy byly emancipované a vnímané jako rovné mužům na úrovni zákonů i v pracovní sféře,“ popsala Lišková. V 70. letech se pak pojetí genderu vrátilo k tradičnímu hierarchickému uspořádání. Podle tehdejších sexuologů mohla rodina fungovat jen tehdy, pokud muži byli postaveni výš než ženy.

Kromě genderu se měnilo i pojetí sexuálních deviací. Například v roce 1961 byl legalizovaný homosexuality styk. „Sexuologové laboratorně zkoumali sexuální vzrušení a možnosti, jak homosexuálního člověka přeorientovat na heterosexualitu. Zjistili, že to nejde a že homosexuály nelze předělat tím, že je ožení,“ uvedla Lišková.

Za deviaci se dlouho považovala i zoofilie. „Podle zákoníku z roku 1950 však přestala být trestná, jelikož trestnost se nově odvíjela od důstojnosti člo-

věka. Například dělník v JZD, který se ukájel na kra-
vách, byl odsouzený pouze za poškozování majetku v socialistickém vlastnictví,“ poukázala Lišková.

Další proměny jsou patrné v 70. letech, kdy začala vznikat speciální sexuologická oddělení v psychiatrických léčebnách. Posílali se tam lidé, kteří spáchali sexuální delikt a nebyli za něj plně zodpovědní. Sexuologové v řadě případů došli k názoru, že se nejedná o sexuální devianty, ale spíše delikventy. „Často si neuvědomovali, čím společností ublížili. Nebyli schopní si najít partnerku, oženit se a mít děti. Domácká rodinnost byla najednou to, vůči čemu se sexuální deviace definovala,“ vysvětlila Lišková.

Na projektu podpořeném evropským grantem Marie Curie pracovala výzkumnice dva roky pouze s využitím archivních dat. Výsledky své dosavadní práce se chystá publikovat v knižní podobě. K výzkumu v současnosti přidává i komparativní část – pojetí genderu a sexu v tuzemsku porovnává se státy východní Evropy.

Stalo se...

Soutěž o grant EDIS

Absolventka mezinárodních vztahů Zinaida Shevchuk vyhrála se svou disertační prací 17. kolo soutěže o postdoktorský publikační grant EDIS. Shevchuk se v práci věnuje problematice ozbrojených konfliktů na Jižním Kavkaze a rolí etnicity v boji o zdroje, moc a teritorium. Cílem soutěže je podpora publikační činnosti mladých vědeckých pracovníků a prezentace výsledků dosažených na FSS. (mao)

Envirostudium FSS

Vlastní videokanal na YouTube nazvaný **Envirostudium FSS** má katedra environmentálních studií. Nejenom zájemci o bakalářské a magisterské studium tam najdou informativní videa představující katedru a krátké rozhovory s úspěšnými absolventy Eliškou Bartošovou, Petrem Holubem a Miroslavem Menšíkem, kteří popisují přínos studia environmentalistiky. (klg)

Nový bufet sází na vlastní výrobu

Mnohé studenty na začátku letošního akademického roku zaskočilo, když našli prostory bufetu na fakultě sociálních studií prázdné a zamčené. Už od konce října ale mohou navštívit nový bufet *Selfie Coffee*. Láká na čerstvé šťávy, domácí dorty, jogurty nebo bagety.

Na možnost posedět u šálku kávy a koupit si něco malého k jídlu mezi přednáškami byli studenti a vyučující zvyklí už dlouho. Bufet však tento semestr změnil podobu i provozovatele. „Studenti si stěžovali na služby původního bufetu,“ vysvětlila tajemnice fakulty Pavlína Kadlčková.

Nespokojenost potvrdila i anketa v informačním systému, Wa tak vedení fakulty vypsalo výběrové řízení na nového provozovatele. „Nechceme prodávat pouze vlašák, ale nabídnout kompletní servis moderního stravování,“ uvedl Jan Stejskal ze společnosti Magic Catering, která výběrové řízení vyhrála.

Návštěvníci *Selfie Coffee* se tak mohou těšit nejen na čerstvě praženou kávu, ale i pomazánky, saláty nebo třeba koláče upečené přímo v bufetu. V nabídce si vyberou také vegani nebo lidé alergičtí na lepek. „Výběr je sice užší než dříve, ale kvalitativně na vyšší úrovni,“ zhodnotila například studentka politologie a evropských studií Gabriela Schwanková.

Protože je *Selfie Coffee* na fakultě teprve krátce, služby i nabídka bufetu se stále vyvíjí. „Sledujeme zpětné reakce od studentů na naši facebookové stránce a snažíme se sortiment přizpůsobovat a zlepšovat,“ sdělil Stejskal. Dodal, že pro strávníky plánují i horké džusy nebo tematické týdny.

Jak si *Selfie Coffee* povede, bude sledovat i vedení fakulty. „S provozovatelem komunikujeme a budeme se zajímat i o názory studentů,“ uvedla Kadlčková.

Nový bufet otevřel každý všední den o půl osmé.

Foto: mik

Na Multimediálním dni debatovaly známé novinářské tváře

Atrium fakulty sociálních studií se v pátek 7. listopadu proměnilo v multimediální redakci. Brněnská média – v čele s Českou televizí a Českým rozhlasem – předvedla návštěvníkům šestého ročníku Multimediálního dne, jak vypadá každodenní práce novináře. V aule fakulty se zase diskutovalo o vývoji v mediálním světě. Mezi hosty nechyběli bývalý šéfredaktor *Mladé fronty Dnes* a nyní šéfredaktor a vydavatel časopisu *Reportér* Robert Čádenský, šéfredaktor zpravodajského portálu *ihned.cz* Miloš Čermák a bývalá moderátorka České televize Pavlína Kvapilová. Odpoledne byly na programu praktické workshopy, které vedli zkušení novináři.

Součástí Multimediálního dne byly i praktické workshopy, jako například rozhlasový s Barborou Šichánovou. ↑

↑ Reportáž z Multimediálního dne.

Video: Jakub Vácha a redakce Stisku

Multimediální den přilákal nejen řadu studentů FSS, ale také středoškoláky. ↑

↑ Návštěvníci Multimediálního dne si se zájmem prohlížejí, jak se tvoří noviny.

→ „Málokdo si umí představit, jak moc je náročná práce moderátora,“ shoduje se trojice moderátorů. Zleva: sportovní redaktor a moderátor ČT Petr Kubásek, vedoucí moderátorů Radia Wave Barbora Šichánová a bývalá moderátorka ČT Pavlína Kvapilová.

Chcete vidět další fotografie? Klikněte SEM!

Reportážemi jsem chtěl přinutit lidi k činu

Rodrigo Moralese znají studenti jako vyučujícího na katedře mediálních studií a žurnalistiky. Ne všichni ale vědí, že tento pedagog španělsko-argentinského původu přednášel po celém světě, dokumentoval dění v mnoha válečných oblastech nebo se zapojil do českého revolučního dění v roce 1989.

K filmu a novinářině tihnul Morales už od dětství. „Když se jiné děti koukaly na kreslené filmy, já jsem chodil na představení filmového klubu, kde jsem zůstal i na diskusích,“ vzpomíná

na dokumentaristu. Velice obdivoval také Miloše Formana. „Filmy Hoří má panenka nebo Konkurs byly důležitými faktory, proč jsem se rozhodl studovat FAMU v Praze,“ směje se Morales.

Za svých studentských let se Morales stal aktérem událostí v listopadu 1989 a stál při vzniku Studentské tiskové agentury. „Spojovali jsme 112 fakult vysokých škol, což bylo docela důležité při mobilizaci stávajících studentů,“ říká Morales.

Jedním z nejdůležitějších momentů pro formování pohledu na svět pro něj byla práce v Jugoslávii,

kde v období války v devadesátých letech působil jako dokumentarista. „Měl jsem až romantickou představu, že informace mohou pohnout lidmi a přinutit je k činu. Bylo to motorem, abych spolupracoval s agenturami jako Reuters nebo APTN a prodával jim své reportáže,“ vysvětluje Morales. V dokumentaristice pokračoval také například v Iráku.

Přestože nabídek měl stále mnoho, rozhodl se Morales uzavřít kapitolu válečného dokumentaristy a v roce 2004 přijal nabídku FAMU v Praze, kde začal přednášet. „Možnost diskutovat s mladými lidmi a předávat některé osobní zkušenosti je jedna z nejvíc obohacujících prací,“ hodnotí pedagog.

V roce 2009 pak Moralese jeho učitelské kroky přivedly i do Brna. „Vždycky jsem byl zvyklý žít ve velkých městech a nevěřil jsem, že bych to dokázal i v nějakém menším městě. Brno mě přesvědčilo o opaku. Tady se mým městem stali studenti, kolegové a vše, co se děje okolo univerzity. Cítím se tu být součástí toho všeho a je to asi jedna z nejkrásnějších fází mého života,“ usmívá se Morales.

Zajímavé publikace / Tomáš Kára

Právo a environmentální problémy

Cílem Venduly Zahumenské z katedry environmentálních studií je ukázat ve své publikaci, že právo životního prostředí není upjaté, zkostnatělé či dokonce nesrozumitelné a může sloužit jako užitečný nástroj. Proto je teoretický výklad zhuštěta prokládaný příklady z praxe a především těmi nejzajímavějšími rozhodnutími soudů.

Poznámky ke studiím nových médií

Publikace Jakuba Macka z katedry mediálních studií a žurnalistiky je přepracovanou verzí jeho disertační práce. Shrnuje historické i epistemologické kořeny studií nových médií, jejich kritiku a vývoj. Autor také formuluje teoretický koncept nových médií odvozený ze strukturační teorie Anthonyho Giddense.

Psychologie vztahu k přírodě a ŽP

Kniha sociálního psychologa a ekopsychologa Jana Krajhanzla provádí různorodými vztahy, které lidé mají k přírodě a životnímu prostředí. Autor z katedry environmentálních studií vysvětluje, jak se v těchto vztazích zorientovat s použitím odborné literatury mnoha oborů, ale i beletrie a příkladů ze života.

Rozhovor / Martin Vertěši

Ty největší objevy v psychologii nás teprve čekají, soudí nejlepší pedagog Šipula

Cenu rektora Masarykovy univerzity pro vynikající pedagogy udělil rektor letos v listopadu vůbec poprvé, měla devět vítězů. Na fakultě sociálních studií putovalo ocenění k vyučujícímu z katedry psychologie Miroslavu Šipulovi. Získal nejen dostatek studentských nominací, ale o své výjimečnosti přesvědčil i hodnotící komisi. Ve svých hodinách se snaží propojovat teorii s praxí a výuku vnímá jako prostor k dialogu se studenty.

Když jste se o ceně dozvěděl, nejprve jste si myslel, že jde o chybu. Jaké jsou vaše pocity teď? Už tomu věřím. Existuje několik důkazů, že jde o skutečnost. Například tento rozhovor. *(smích)* Ale pochybnosti jsou mi docela vlastní a provázejí mě prakticky neustále.

Změnil se nyní v nějakém směru váš pohled na práci pedagoga?

Jednoznačně ano. Beru to v pravém smyslu slova jako ocenění své práce a velmi si ho vážím. Snažím se dělat svou práci poctivě a je to pro mě mimo jiné vzkaz – něco z toho, co děláš, děláš dobře a můžeš se v tom vyvíjet dál. Takže se nyní snažím rozpoznat, co dělám dobře, ale i to, kam už tento vzkaz nezasahuje. Cítím to také jako určitý závazek. Kdo byl oceněný, by přece neměl selhat. Ale snažím se té svazující představě příliš nepodlehout. Nejlepším lékem na podobné představy jsou situace, kdy se nedaří, selhávají naplánované kroky a tak dále. Stačí jeden „den blbec“ a člověk je zpátky nohama na zemi – se všemi svými přednostmi i nedostatky.

Studenty se na přednáškách snažíte přimět k tomu, aby k důležitým závěrům docházeli sami. Jak to děláte?

Výuku беру jako prostor k dialogu. Snažím se přinést podněty, návrhy, hypotézy, příklady a ověřovat si, jak jim studenti rozumějí a jaká stanoviska k nim zaujmají. Osvědčil se mi způsob výkladu v podobě detektivní hry – „Zde jsou všechna fakta, která k úsudku potřebujete, a pokuste se udělat poslední krok sami.“ Zajímá mě, kdo je vrah – jinými slovy, jaká je asi pointa experimentu, jaký název byste zavedli pro tento jev a podobně. Přitom je zajímavé, že téměř vždy poslední krok někdo udělá. Nebo se o něj alespoň více studentů pokusí, krouží kolem a jsou blízko, což nikoho z nás nenechává chladnými.

Co vás vůbec uchvátilo na oboru psychologie?

O psychologii jsem snil už od dětství, kdy jsem se seznamoval s názory, radami a analýzami někdejších populárních psychologů. Tehdy jsem si říkal „To je báječné, kolik toho ti lidé o druhých ví.“ Od té doby se můj názor na mediální hvězdy psychologie přesunul spíše do polohy „Jak to ti lidé ví?“ Psychologie pro mě reprezentuje nejen vědu s řadou zajímavých poznatků, ale i způsob přístupu k lidem, zájem o jednotlivce, respekt k výjimkám, chybám, výjimečným případům a podobně. Nevím, jestli by mí kolegové souhlasili, ale mám také nejasné tušení, že přes relativně dlouhou tradici psychologie ji největší objevy ještě čekají.

Co vám vaše profese přináší?

Je pro mě velmi cenným zdrojem setkávání se zajímavými osobnostmi – ať už z řad kolegů-spolupracovníků nebo studentů. Je pro mě vždy příjemné vidět, že za jmény na titulních stranách vědeckých publikací jsou živí lidé, kteří navíc v blízkých setkáních zůstávají a jsou schopni zůstat lidmi. V kontaktu se studenty jsou pak pro mě nejzajímavější různorodosti povah, nadání, ustáleného způsobu komunikace a jednání.

Miroslav Šipula očima studentů

„Vyučující s velmi lidským přístupem, smysluplnými přednáškami a konstruktivními komentáři. Zajímavé prezentace i semináře.“

„Pan magistr Šipula se nevyhnutelně stává idolem všech studentů prvního ročníku psychologie.“

„Dovede srozumitelně prezentovat složité psychologické teorie a přiblížit je na příkladech ze života. Vždy vystupuje mile a přátelsky.“

„Má skvělé metody, je zábavný, učí studenty být aktivní a zvládat látku samostatně.“

„Neuvěřitelně nadšený do své práce, empatický, spravedlivý, vychází vstříc, má zajímavé přednášky i semináře.“

Komentář / Ladislav Rabušic

Prorektor Ladislav Rabušic k oceňování vyučujících

Oceňování zaměstnanců Masarykovy univerzity prostřednictvím vyhlašovaných cen rektora bylo doposud zaměřené spíše na výzkumnou činnost zaměstnanců, případně na aktivity studentů. Cílem nově zavedené kategorie je proto ocenit kvalitní činnost pedagogickou, která dosud zůstávala neprávem tak trochu stranou.

Univerzita dlouhodobě usiluje o zvyšování kvality vzdělávání v oborech, které zaštiťuje. Vyhlášení nové kategorie ceny rektora tak nelze vnímat odděleně od ostatních aktivit v tomto směru – je to jeden kámen v mozaice opatření mezi mnoha jinými.

Konkrétně prvnímu vyhlášení nové kategorie ceny rektora předcházely náročné debaty vedení univerzity nad nejrůznějšími variantami ocenění vynikajících pedagogů. Neméně obtížná byla pak technická implementace ceny v informačním systému, takže její celková příprava před vyhlášením trvala přibližně rok a půl.